

Nedskudte engelske krigsflyvere

Af Frank Fuller

I årbogen for 1968 omtales tre engelske krigsflyvere, der i 1945 blev skudt ned over Vorbasse-egnen. En af disse, Frank Fuller, der siden blev politibetjent i en af Londons forstæder, fortæller her i dagbogsform om nedskydningen og de efterfølgende begivenheder indtil den tyske kapitulation.

Da vi fløj ude over Vesterhavet syntes alt stille og roligt, da jeg kiggede ud fra stjerneklupen ned på det svagt glinsende hav under os.

Højt oven over os tittede Månen frem bag nogle få spredte skyer, og fordi det gav et skinnende lys, kunne jeg se det hvide skumspor, som blev tilbage efter et skib under os på vores styrbords sides vinge. Det var en destroyer, og længere fremme kunne ses fire mere sejlende af sted i perfekt formation.

Vi efterlod dem bag os og så ikke mere noget, indtil vi ankom til kysten af Danmark. Da vi nærmede os kysten, steg piloten, »Ted« Dax, til 1000 fod for at give navigatøren en chance for at skaffe sig et punkt på den nøjagtige position, vi kom ind over kysten i. Da vi havde gjort det, gik næsen ned på flyvemaskinen og blev dér, indtil vi var lige over trætoppene, og somme tider fløj vi rundt om dem.

Vi blev i denne højde hele vejen over fastlandet, imens holdt vi godt udkig efter enhver høj bygning, elektriske ledninger eller andre ting, som måske kunne være i vejen for os, og det eneste der hørtes var af og til et: »Høje træer forude, skipper«.

Det var en dejlig nat med skønt måneskin og ikke en sky på himlen. Vi kunne se mange miles ud over dette flade land. Hist og her kunne en mangelfuld mørkelægning ses, men for det meste var der ikke noget særligt.

Endelig kom vi til den anden side, og så kom en lille

stribе vand og derefter Fyn. Det var øen, vi skulle til, for det var her, vi skulle smide containerne ned til mændene fra undergrundsbevægelsen.

Vi havde ordrer til at flyve i nordlig retning, når vi skulle kaste containerne ned, så vi fløj først med retning mod syd, indtil vi kunne dreje mod øst og så mod nord imod nedkastningszonen. Stadig i lav højde for at holde os ude af fjendens radarskærme, så vi kunne gøre vores arbejde uforstyrret.

Da vi var fløjet hen over zonen, viste de arrangerede lys sig ikke, og det betød, at der ikke var nogen under os til at modtage containerne, og så skulle vi ikke kaste noget ned.

Vi kredsede over zonen to gange, men lysene kom stadig væk ikke, og vi måtte tænke på vores brændstofbeholdning, så vi drejede næsen mod England. Tommy – navigatøren – gav Ted styrekursen for at nå tilbage.

Alt var i orden, vi havde ikke set nogle fjender – heldigvis, og motorerne drejede regelmæssigt, altså var alt o. k., efter hvad vi kunne høre.

Vi fløj over Fyn på vej hjem, så over bæltet mellem Fyn og hovedlandet, og vi fløj ind over kysten, det sidste stykke land der var besat af fjenden på denne tur. Frygten – vi følte, før vi startede – var altså ubegrundet.

Nu var vi halvvejs over fastlandet. Om ti minutter ville vi komme til Vesterhavet og så for fuld damp hjemefter. Piloten var steget til mellem 150 og 200 fod, nu da Månen var en smule overskyet.

Jeg havde lige sat mig på mit sæde for at modtage besked over radioen fra basen, da besværet begyndte.

Ildskær på styrbords side. Dyk så vi drejer styrbords nu. Eddie – topskytten – havde råbt dette, og med det samme rullede maskinen over som svar på Teds befaling.

Pas på – på dækket Jack – og lad mig vide, hvis vi kommer for lavt ned, sagde Ted. O. k. Kock du har masser af plads endnu.

Dykket fortsatte. Vi kom til rette med det, og antiluftskytset sagde bang-bang-bang lige over os, men det ramte ikke. Jeg stod i udkigstårnet nu. Jeg kunne se små bolde af ild nede på jorden, og så – pludselig – blussede de op ved siden af maskinen med et fantastisk brag.

»O. k. Ted, drej bagbord og så jævnt op«, kom det fra Jack. Jeg følte endnu en gang flyvemaskinen rulle, denne gang til venstre. Eddies gevær i bagkanontårnet begyndte at glamme igennem motorens larm. Hele tiden var det, som om sten og andet skyts ramte os.

En pludselig opblusning bag mig fik mig til at vende mig om, og før jeg havde vendt mig helt, syntes en rød flamme at oplyse himlen, det kunne kun betyde én ting: *brand!*

Flammerne skød ud af den bagbords inderste motor og strakte sig helt hen til halen.

»Bagbords inderste motor i brand, Ted«, skreg jeg gennem samtaleanlægget. »I orden«, svarede han kort for hovedet og satte brandslukningsapparaterne i gang. Men benzintankene var der også huller i, og branden blev kun slukket for nogle få øjeblikke for så atter at blusse op.

Så brød styrbords indermotor også i brand. Ted gav denne ordre: »Vær parat til at springe ud, vi har kun to motorer i gang, og hun taber højde. Jeg kan ikke holde hende oppe«.

Jeg tog min faldskærm fra dens plads og satte den i knagen på mine seler. O. k. klar til at springe ud, sagde Jack. Radio oppe. O. k. sagde jeg.

Navigatoren o. k. kom det fra Tommy.

Vi hørte intet fra de andre, og vi fik bagefter at vide, at Eddie var halvvejs ude af sit tårn, og Ron, motormanden, var også dér for at se efter benzinhænderne på de motorer, der var i brand.

Få sekunder efter sagde Ted: »Ignorer den sidste ordre, vi er for lavt. Vi må risikere en nødlanding – vær klar. Åbn min luge, Tommy, vil du?«

Jeg satte radioen ud af funktion, tumlede ud og fandt det sted, hvor jeg skulle være i tilfælde af nødlanding: bag en armeret mur i flyvemaskine kroppen. Jeg trykkede mig op af det, imens jeg bad til, at vi alle skulle komme ud af dette med livet i behold.

Jeg erindrede én, jeg havde kær, og at jeg havde sagt: Jeg vil altid komme tilbage til dig. Denne person var i mine tanker de næste få sekunder – øverst i mine tanker. Jeg formodede, at dette var enden på det hele, og at jeg aldrig skulle gense hende.

Så ramte vi. – Lufttrykket tvang mig tilbage mod muren, brækkede den stol af, jeg sad på, mit hoved blev slået tilbage mod stålmuren. Paneler fra siden af maskinen kom brasende imod mig, og jeg hævdede armene for at beskytte mit ansigt. Røg og os fyldte maskinen, og jeg hostede og spruttede, da det fyldte mine lunger.

Det var, som om vi var i luften igen i nogle sekunder – så bang igen. Ikke så slemt som før, men slemt nok. Jeg blev igen kastet tilbage mod den armerede plade.

Så, lige så hurtigt som det begyndte, var det hele forbi, bortset fra flammernes knitren og en forbigående brølen nu og da, når benzinen fængede.

Ted, Tommy og jeg kom ud af maskinen på ingen tid, og skønt der var tolv fod (3,60 m), fik vi ingen skader, ikke andet end at Tommy forstuede ankelen, og vi andre fik våde fødder. Vi landede i vand og mudder til knæene.

»Ted, hvor er de andre«, spurgte jeg. »Gud ved«, sagde han, »men vi kan ikke komme derind igen. Vi er heldige at være i live«.

Vi råbte deres navne to eller tre gange, men vi fik intet svar og antog derfor, at de enten var omkommet eller allerede var flygtet.

»Lad os komme væk herfra«, sagde Tommy, »de containere kan eksplodere hvert øjeblik, og der er ammunition i bombebeholderen.

Vi gravede vores faldskærmsudrustning og redningsveste ned, da vi løb over sumpen. Somme tider løb vi i vand til knæene, men vi blev ved med at løbe, og så blev sumplandet til marker og hække, og det blev lettere at komme frem.

Hele natten enten løb eller gik vi for at komme så langt væk som muligt. Engang kom vi forbi en gruppe folk, som *må* have set os. Efter at vi havde gemt os bag en busk, for de omkring i 10 minutter, uden at de lod sig mærke med vores nærværelse. Kravlende på hænder og knæ fortsatte vi over den næste mark.

Det var hårdt over disse marker, for jordbunden var som ren sand, og vi blev ved med at synke i for hvert træk, vi tog. Tommys fod begyndte at svulme op, og Ted og jeg måtte halvvejs bære ham for at få ham med.

Vi begravede vore revolvere og smed ammunitionen væk, fordi vi ikke ville have megen nytte af dem, hvis tyskerne skulle opdage os. Vi kunne alligevel ikke gøre nogen modstand med det udstyr, vi var i besiddelse af.

Da dagslyset begyndte at vise sig, lå landets ukendte egne foran os. Foran os havde vi en ret stor skov, og det var her, vi tilbragte vores første dag. Beskyttet af skoven kunne vi godt være blevet dér nogle dage, men vi måtte videre.

I skoven var der mange bregner, og da vi ikke havde noget bedre, rev vi dem op og brugte dem som tæpper, alt imens vi prøvede at gøre os det så behageligt som muligt på den hårde jord.

Det lykkedes at slumre lidt i nogle få minutter ad gangen, og så vågnede vi med tænderne klaprende i munden og rystede af kulde.

Det begyndte at regne – en stadig silende støvregn – som gjorde os våde til skindet, og som om det ikke var nok, begyndte det at regne stærkt. At sove var der slet ikke tale om, og vi var meget trætte og også meget sultne, så vi besluttede at risikere at vise os i dagslyset, og vi sneg os langs med en markvej.

Efter at have gået i et stykke tid så vi en gård, som lå helt alene. Men det, der for os så ud som en markvej, var en kommunevej.

Klokken var omkring to om eftermiddagen, og til klokken fem vogtede vi, hvilke personer som kom eller forlod stedet. Efter hvad vi kunne se, var der ingen tyskere imellem, så vi tog tyren ved hornene og gik derhen. Vi fulgte en hæk og gik langsomt ned ad skråningen, indtil vi var på højde med bagdøren, og efter endnu fem minutters udgik gik vi dristigt over den smalle mark og bankede på døren.

En lille pige på omkring fem år åbnede døren. Ted prøvede med hænderne og lidt tysk at tale til hende. På tysk prøvede han at forklare hende, at han ønskede at tale med hendes »mudder« eller »fadder«, men det var forgæves, og til sidst gik hun ind og lukkede døren, og vi var tilbage, hvor vi begyndte.

Vi ønskede ikke at gøre hende fortræd eller bange, så vi forlod døren og gik rundt om huset. Over stalden fandt vi høløftet, og det så så indbydende ud, at vi gik derop. Vi fandt også nogle roer, som vi spiste, før vi smed os i høet og sov – det tog kun nogle få minutter, før vi sov i det varme, tørre hø.

Omkring klokken halvni blev jeg vækket ved lyden af stemmer og fandt Ted i fuld snak (på hans måde) med mindst et dusin mennesker. Da jeg ikke vidste, hvad det hele drejede sig om, blev jeg, hvor jeg var og lyttede. Efter et stykke tid med tegnsprog fra Ted, og for den sags skyld også fra de andre, vendte Ted sig imod os og sagde: »Kom med I fyre, vi er heldige, tror jeg. I det mindste får vi et måltid mad«.

Vi kravlede ned ad høløftet og gik ind i huset, hvor madmoderen fik travlt med at tilberede et måltid. Imens hun gjorde det, gjorde mandfolkene alt hvad de kunne for at forklare os, hvor de tyske soldater var. Dette blev gjort nemmere ved hjælp af det kort, vi havde over Danmark,

der var i vores nødtasker, og de viste os alle de flugtveje, de mente var farlige.

Det var under denne samtale, vi første gang hørte ordene »tyske soldater«, og vi kunne ikke finde ud af, hvad de mente. Danskerne gjorde nogle tegn, så vi kunne finde ud af, at de mente soldater, men ordet tyske kunne vi ikke forstå.

Lidt senere var maden færdig, og det var et helt festmåltid. Tre æg blev sat foran os alle og noget fedt flæsk. Da det var gledet ned, var der noget kød, fisk og en eller anden nationalret (vi kunne ikke se, hvad det var), men det var noget, vi satte megen pris på. Kaffen var dejlig på trods af, at folkene sagde, at det var »erzats«.

Omkring klokken to forlod vi gården, og ved hjælp af kompasset vi havde i vores nødudrustning, fandt vi den omtrentlige retning, vi tidligere havde planlagt at tage. Jeg siger »den omtrentlige retning«, for kompasset var på størrelse med en tommelfingernegl, og nøjagtighed var dets svage punkt. Vi var blevet anvist at gå til en skov længere mod syd, da tyskerne søgte meget grundigt efter os.

Bortset fra lidt sump havde vi intet besvær med at nå skoven, men ideen om at blive dér et par dage var ikke så god. Klokken var omkring fire om morgenen, da vi ankom til skoven, og det blæste oven i købet med en iskold vind.

At sove var også umuligt i dag, og vi klumpede os sammen så tæt som muligt, vinden blæste lige igennem vores tøj. Kendsgerningen at vi skulle sove på jorden hjalp heller ikke. Tommy var den heldigste, for han havde stadig sin tykke, vatterede flyverjakke på, men selv han frøs, og omkring klokken 13 var vi klar til at tage videre.

Da tusmørket faldt på, gik vi hen til en gård for at se, om vi kunne få et varmt måltid, som ville hjælpe os mod kulden, men der var ingen hjemme, eller også ville de ikke lukke op, så vi blev nødt til at tage videre.

Vi fortsatte stadig væk i sydlig retning, langs med hegn og træer for at dække os lidt, og langs med veje, der ikke så ud, som om de blev benyttet af tyskere.

En halv times gang bragte os til en anden gård ved siden af en landevej. Vi gik rundt om huset til bagdøren og bankede på. Døren blev åbnet af en ung kvinde med et barn på armen.

»Englander flyver« sagde Ted, »vi er tørstige og sultne«. Dette blev efterfulgt af, at han løftede en fantasikop og så spiste han. Vi fik et måltid mad, og da vi skulle gå, gav de os nogle hårdkogte æg med.

Lige da vi var færdige til at gå, ville hendes mand absolut lige høre de sidste nyheder om, hvor de tyske tropper var, og da de ikke havde en radio, sagde han, at han ville gå ned ad vejen til naboen og høre det dér.

Da han var gået, var vi noget bekymrede for, at han skulle stikke os hos tyskerne, men efter et kvarter var han tilbage og viste os på kortet, hvor de var.

De gav os hver en sodavandsflaske med mælk, og den samt de hårdkogte æg gemt godt af vejen forlod vi dem, efter at vi havde givet dem en pengeseddel fra vores pengepakke (vi kendte ikke værdien, men fandt senere ud af, at det var 10 kr.). Først nægtede de at tage imod pengene, men da vi sagde, at de skulle give »die Kinder« dem og havde trykket deres hånd gik vi, inden de kunne nå at give os dem tilbage.

Nu var det blevet ret mørkt, og vi drog mod syd ved hjælp af kompasset på den rute, vi havde planlagt. Et lys til venstre for os fik os til at tænke os om, men da det blev på ét sted, besluttede vi at fortsætte, mens vi blev ved med at holde øje med det.

Vi havde gået i omkring en time, da vi pludselig befandt os midt i tysk riffelskydning. At gå udenom ville betyde, at vi skulle ca. 5 eller 6 miles tilbage, men lige igennem var der

kun en halv mil. I nogle minutter lå vi stille. Enten var det mørket eller også vores nervøsitet, der fik det til at se ud, som om der sneg sig mennesker omkring.

Vi kom til en lille bakketop, og vi kravlede over, en smule bange for det var begyndt at blive lyst.

*

Da det blev morgen på den fjerde dag, vi tilbragte i Danmark, fandt vi os selv på et vidunderligt høloft og med roer til morgenmad – for anden gang – og vi gjorde os parate til, hvad dagen ville bringe.

Det blev middag, og vi blev vækket af tre småbørn, der legede i laden. Den ældste – en lyshåret pige på omkring 11 eller 12 år – kom op på loftet og trådte næsten på os, før hun så os under høet.

Vi satte os op og gav hende slik fra vores nødpakke. Vi prøvede at få hende til at forstå, at vi var engelske flyvere, og at vi var blevet skudt ned. Efter en del tegnsprog fandt hun ud af det.

Ved at pege på hinanden og sige vores navne fik hun at vide, hvad vi hed, og hun fortalte, at hun hed Karen, hvilket syntes at være et ret almindeligt navn, for vi stødte ofte på det.

Hendes to legekammerater kom til, og efterhånden som slikket gled ned, blev de mere og mere snaksomme på deres egen måde. Der var en lille dreng på 6-7 år og en lille pige på omkring 5. De så ud som et billede af sundhed og glæde med røde kinder, blondt hår og blå øjne.

Det viste sig, at deres fader var taget til byen, og moderen var i huset, og da gjorde vi dem forståeligt, at vi var sultne.

Drengen gik ind i huset og kom snart tilbage med moderen. Hun sagde ikke ret meget til os, men den ældste pige sagde en masse, og desværre kunne vi ikke forstå ét ord.

Efter ca. 10 minutters forløb tog de fat i vore arme og førte os ind i huset, hvor vi efter ca. et kvarter nød endnu et typisk dansk måltid.

Da vi havde spist, fortalte Karen os, at en engelsktalende person var på vej for at fortælle os de sidste nyheder, og vi ventede, til hun kom. Jeg er ked af at måtte sige, at hendes engelsk ikke var det bedste, men vi prøvede så godt vi kunne at forstå, hvad hun fortalte os, hvor tyskerne var, og hvor vi var, og hvilken vej vi skulle gå om natten.

Da den næste del af ruten var planlagt, sagde vi »good-bye« og tak til dem alle og gik. Det første stykke vej gik kønen i huset med os, og førte os omkring på nogle små stier, indtil vi kom til den sidevej, vi skulle følge. Havde hun ikke gjort det, er jeg sikker på, at vi aldrig havde fundet vejen.

Efter at have fulgt denne vej et par kilometer, drejede vejen pludselig skarpt, og vi skulle nu bestemme, om vi skulle fortsætte ad vejen eller mod syd. Vi bestemte os til det sidste, og efter at have gået over fladt land kom vi til en stor skov.

Vi blev ved med at gå gennem denne skov ca. 3 timer, og i den tid kom vi ikke over en eneste sti eller lysning. Om det var militært øvelsesområde ved jeg ikke, men der var nogle skydeskiver og lignende. Vi vedblev at gå mod syd. Vi var begyndt at opgive at finde et høløft for denne nat.

Klokken var nu omkring 17, og vi vidste, at hvis vi ikke snart fandt et sted at sove, skulle vi sove ude i skoven.

I det fjerne hørte vi en lyd, der kunne være en kampvogn, og det ville betyde en vej forude, og det gav os håb. Vi fandt en vej, før vi havde regnet med, og var lige begyndt at gå langs med den, da vi kunne høre kampvognen komme nærmere. Vi forsvandt bag et hegn og lå stille. Efter 10 minutter kom vores kampvogn til syne. Det viste sig at være en bil på slæb uden dæk. Det betød, at vejen blev brugt, og vi besluttede at holde os fri af den, derfor fortsatte vi omkring en mile et stykke ved siden af den. På det

tidspunkt fandt vi en gård med en lade, og det var enden på rejsen den dag.

Vi kravlede helt tilbage, og efter – for første gang i fem dage – at have taget vore støvler af sov vi fast.

Ted havde nogle grimme vabler på hælene, og Tommys ankel var stadig opsvulmet. Efter at have forbundet den så godt vi kunne, prøvede vi igen at sove.

Vi blev først forstyrret omkring klokken syv, da manden kom for at hente hør. Han så os ikke, men hans fork kom faretruende tæt til vore ben. Det samme skete igen nogle timer senere, men den tredje gang var han så tæt ved os, at vi satte os op. Han sagde ikke noget, men tog høet fra den anden side og gik og kom ikke op mere, mens vi var dér.

Imellem gårdmandens besøg kom en af hønsene derop og begyndte at kagle. Vi prøvede at piste den væk, men den ville ikke gå. Den gik fredeligt omkring, og efter fem minutters forløb lå der et æg. Ret stolt af sig selv gik hønen og lod os i fred, og da vi fandt, hvor den havde lagt ægget, fandt vi endnu to æg. Så havde vi et hver, skønt jeg må tilstå, at det tog mig nogen tid at få mig selv til at spise et rått æg. Men til sidst prøvede jeg dog og blev forbavset over, at det smagte så godt.

Om aftenen, da det var mørkt, gik vi ned til huset i håb om at få noget mad før vi gik videre. Vi havde ikke heldet med os, for »den gamle« var gået i seng, og da vi kiggede ind af vinduet, sagde han noget, der lød som: »gå væk!« Vi hjalp os selv med at finde noget at drikke, dvs. vi fyldte vore flasker med mælk, før vi forlod stedet. Det var begyndelsen på en hård dag.

Vi gik stadig i sydlig retning i et par timer, og på det tidspunkt var vores mælk sluppet op, og vi havde ikke set en gård, hvor vi kunne få noget mad. Det eneste sted, vi havde set, var mørkt, og det ville lave for megen støj at kalde på folkene. Der var en gammel mand ved et hus ved siden af vejen, som gav os noget at drikke, som smagte modbyde-

ligt, og et stykke smørrebrød, men vi var skrupsultne, og det fik os til endnu mere at tænke på et godt måltid.

Vi skulle lige til at gå, da vi så en cyklist komme hen ad vejen imod os. Da vi ikke vidste, hvad det var, skjulte vi os bag et dige. Det var for mørkt til at se, hvem det var, men vi så ham dreje ind til huset, vi lige havde forladt, og da han var ude af syne, forsvandt vi så hurtigt som muligt.

Vi fyldte igen vore flasker med fløden i mælkejungerne, som landmændene havde sat ud om natten. Det var ved at blive en vane, og jeg hader at tænke på, hvordan vi ellers skulle have stillet vor tørst.

Det var hårdt at gå denne nat, da vi måtte vade over åer og bække og endnu værre: åbne marker. Der var små skove men ikke så store som før.

Vi havde nu haft to hårde nætter, og den eneste mad, vi havde fået, var smørrebrødet og det rå æg, så da vi fandt et høloft, var det tre trætte mænd, der kravle op i høet for at sove. Det var en lade uden roer, og vi var mere sultne end udmattede, og efter at have taget nogle aspirintabletter, som var tilbage i vores nødpakke, sov vi snart fast.

Omkring kl. 9 kom en hund ind i laden og gøede i næsten en halv time. Vi blinkede ikke en gang med øjnelågene i håb om, at den ville forsvinde, men det gjorde den ikke. Der blev kaldt på den fra huset, og den forsvandt. Så hørte vi ikke mere indtil kl. 20.30, da den igen gøede efter os. Denne gang blev den ved i næsten en time. Til sidst kom en dreng ud for at hente den, og da han så os, forlod han hunden og gik ind, men kom snart tilbage med sin fader. Vi rejste os. Dækket af skidt, håret strittende til alle sider, med strå og hø over det hele, og med en seks dages gammel skægvækst kan jeg forestille mig, at vi var et kønt syn. Det må have set komisk ud, for faderen sagde noget til drengen, og de lo begge.

Vi gik ned.

Konversationen som fulgte var en stor komedie. Vi prø-

vede på at gøre det forståeligt, at vi var sultne og tørstige, men når vi prøvede på at sige det med fagter og gebærder, brast de i latter, indtil vi til sidst også fik os en latter. Det var første gang i syv dage, vi lo, og vi var forbavsede over, hvor det klarede al ting op. Hvad der gjorde det hele så sjovt, fandt vi ikke ud af, for ingen i familien kunne tale engelsk og alt, hvad der skulle siges, måtte ske ved fagter.

Så gik vi ind i huset, og det første der blev gjort var, at kedlen blev sat over. Inden 10 minutter var gået, blev vi for første gang i syv dage vasket og barberet i varmt vand, og fik håret kæmmet fri for hø og avner, og det følte dejligt.

Så blev vi ført ind i en anden stue, hvor vi satte os ved bordet for at spise den mad, konen havde lavet, mens vi blev vasket.

Det var det bedste måltid i den sidste uge. Gårdmandens navn var Lars P. Larsen, og han insisterede på, at vi skulle tage hans navn og adresse med på et stykke papir. Vi tog det for at glæde ham, men da vi vidste, at hvis vi blev fanget, ville tyskerne komme til dem, rev vi det i små stykker, da vi kom ud og kastede det langs med vejen. Han havde hjulpet os, og det var alt, hvad vi kunne gøre for at beskytte ham og hans familie.

Han fortalte os, hvor tyskerne var, og da han var færdig, kunne vi se, det var en grim tur, vi havde foran os. I sydlig retning var der en ret stor militærlejr, og der var mindre lejre overalt. Imidlertid ved at gå mod øst et par miles og så dreje mod syd, skulle vi være nået omkring den store lejr, og vi måtte tage chancen.

Teds fødder var blevet meget smertefulde, men Tommys ankel var svundet lidt, så vi besluttede ikke at overanstrenge os denne nat.

Vi bød farvel og mange tak til Lars og hans familie og fortsatte igen.

I en tid fulgte vi vejen, men så drejede den i nordøstlig

retning, så vi syntes, at det ville være bedst at forlade den og holde os til vores østlige kurs.

Da vi havde gået så langt, så vi syntes, det ville være nok til at komme uden om den store lejr, gik vi mod syd, og vi havde ikke gået ret lang tid, før vi kom til en skov. Vi begyndte at gå imellem de høje fyrretræer og prøvede på ikke at lave mere støj end nødvendigt. Der var næsten ingen underskov eller lave grene, og under vore fødder var der et tykt tæppe af fyrrenåle, det var som at gå i dun.

Over os så vi en gang imellem himlen, men der var ret mørkt i skoven, og vi måtte passe på ikke at gå ind i træerne. Vi kom tit til en lysning, og det var lige efter, vi var gået over en af disse, at vi hørte skud. Det gjaldede ud i den stille luft, og det kom så pludseligt, at det ord, der blev brugt, kunne vi ikke høre, men for os lød det som »Halt«.

Vi stod som frosset fast i vore fodspor, vi turde ikke bevæge os, næsten på samme tid lød der tre skud til. De lød ikke til at være ret langt borte, men vi hørte ingen lyd af kugler, så de var åbenbart ikke tiltænkt os. Men man kunne have skudt for at sætte panik i os, så vi blev ved med at stå bomstille i næsten et kvarter, hvor vi næsten ikke turde blinke med øjenene, og vi anstrenge vore øren og øjne for at høre den mindste lyd eller se den mindste bevægelse. I den mørke skov syntes selv træerne at bevæge sig, og jeg ved, at mit hjerte bankede både stærkt og højt, og jeg tror, at både Ted og Tommy havde det på samme måde.

Efter at have ventet, og alt syntes stille, gik vi tilbage mod Vorbasse. Efter hvad vi kunne skønne, havde vi tilbagelagt et godt stykke vej, og vi gik videre i en stor bue mod syd igen.

Denne gang var vi mere heldige og kom ikke tæt til nogle lejre. Vi var lige begyndt at lykønske hinanden, da vi kom til noget meget sumpet land. Det var ikke muligt at se langt nok fremad, så vi kunne planlægge turen, og vi besluttede

at vade lige igennem det hele. Mange gange sank vi i til knæene, og efter en tid kom vi til dybere vand, og med stor ulyst besluttede vi, at vi igen måtte gå tilbage, og da det blev nemmere, gik vi mod øst og senere mod syd.

Vi kom til et spor, som gik næsten mod syd, så det besluttede vi at følge, da det så gik meget lettere. Foran os skulle efter vores udregning Bække ligge, og vi ville helst ikke komme for tæt til byen, og det var for tidligt at finde en omvej særlig nu, da det gik så let ad sporet.

Pludselig, på vores venstre side bag en lille bakke, skød et nødblus op mod himlen. Vi kastede os ned med ansigtet fladt ned mod græsset ved siden af vejen, og vi ventede, til det havde brændt ud. Alt omkring os blev oplyst, og at rejse os ville have været som at stå i dagslys, og hvis der var nogen, kunne de ikke have undgået at se os.

Da blusset var gået ud, var alt stille, og vi begyndte at gå videre men var kun kommet lidt væk, da et nyt blus blev sendt op, og hele proceduren blev gentaget. Der blev sendt fire blus op i det hele, og hver gang havde vi kun gået et lille stykke, så blev vi nødt til at kaste os ned igen.

Efter det fjerde blus håbede vi på, at der ikke kom flere. Vi kunne høre stemmer foran os, de var ikke langt bort og lød som en pige med sin kæreste. Stemmerne var meget blide og var ganske tydeligt ikke ment for vores øren. Vi gik forsigtigt over vejen og bag om en lille skov, da vi pludselig kom imellem nogle bygninger, som hørte til en gård. Vore mælkeflasker var for længst tomme, og et hurtigt eftersyn afslørede de sædvanlige mælkejunger, som stod ikke ret langt fra stuehuset.

Det var omkring klokken et, og efter at have overbevist os om, at der ingen var, gik vi hen til jungerne og fjernede forsigtigt låget. Min sodavandsflaske blev dyppet ned i en masse fløde, som lå øverst, og den tyste boblen lød som musik i vore øren. Seks gange blev den dyppet og blev tømt fem gange. Da den skulle tømmes sjette gang, blev døren i

stuehuset åbnet, og en mand kom ud. Det var ikke muligt for os at komme ud af syne, og han så os med det samme. Han kom over til os med langsomme, velovervejede skridt, og hans træsko skramlede på stenbroen. Han smilede og stod bare og så på os.

»Englander flyver- tørstig milk«, sagde Ted. »Ja«, svarede han.

Vi drak ud, mens han bare stod og så på os med et stort smil.

Ved at benytte de få ord dansk vi kunne og tegnsprog, spurgte vi, om vi måtte sove i høet. Han syntes at kunne forstå, og stadig væk med et smil over hele ansigtet åbnede han en dør lige bag os. Han syntes meget lykkelig over at kunne hjælpe os, og vi fandt ind i bygningen og kraviede op i det dejlige hø, og i løbet af ganske kort tid sov vi fast.

Klokken blev 17, inden vi vågnede igen, og næsten med det samme kom manden til syne sammen med en pige, og imellem sig bar de to store bakker med mad, tre flasker øl og en kande mælk. Siddende på malkeskamler nød vi endnu en gang et af disse vidunderlige måltider. Meget appetitvækkende og meget velkomment og med en øl til at skylle det ned med følte vi det som et helt luksusmåltid.

Ved hjælp af kortet prøvede vi at forklare, hvad vi agtede at gøre, og hvorhen vi prøvede at komme. Han fortalte os, hvor tyskerne var, og sagde at han ville lytte til radioen klokken 19.30 og så fortælle os det sidste nyt, og vi forstod, at han mente, hvor de britiske tropper, som havde bevæget sig ret hurtigt i den sidste uge, stod.

Så gik han og efterlod pigen hos os i stalden. Hun blev, til vi havde fuldført måltidet, som blev afbrudt af latter, da vi prøvede at »tale« med hinanden, jeg er bange for, at det var uden større succes. Så ryddede hun af bordet og forsvandt. Det var stadig ret lyst udenfor, så vi blev på høloftet. Under os kunne vi høre køerne bevæge sig og ligeledes bonden, da han malkede dem. Det er sagt, at lugten

på en gård er en sund lugt, og vi havde fået vores part i den sidste tid, men på dette tidspunkt var vi blevet så vant til det, at vi næppe bemærkede det. Efter en tid blev der stille under os, og vi begyndte at lægge planer om vores træk den næste nat.

Tommys ankel var stadig hævet, og han sagde med stor smerte, at det var hans skyld, at vores flugt var foregået langsommere, end vi havde håbet. Vore planer var derfor lagt med ret korte strækninger og mange stop. Vi havde diskuteret muligheden for at blive på denne gård en ekstra dag, da vi var kommet lidt væk fra ruten, og vi hørte ikke, at nogen besøgte dem, hvilket gav os en følelse af sikkerhed. Vi havde næsten besluttet os til det, da vores beslutning blev taget for os på en mærkelig måde.

Klokken var omkring 20.45, da vi hørte to eller tre personer komme. Døren gik op, og gårdejeren, pigen og en ældre mand kom ind. De snakkede alle i munden på hinanden og lo og gestikulerede så meget, de kunne. Det tog næsten ti minutter, før vi fik forståelsen af, hvad det hele drejede sig om, og så kom der et ord igennem, som vi kendte: »Kaput«.

Vi digtede videre på det, og efter nogle få minutters forløb var det os klart, at de sagde, at tyskerne havde kapituleret.

Vi kunne næppe tro vore egne øren. Vi glemte et øjeblik, at japanerne stadig blev ved i Østen. Men her var nyheder, som gjorde en ende på vore øjeblikkelige bekymringer. Nogle få ord mere og vi bad om at få lov til at høre nyhederne fra London, og vi blev ført ind i huset, hvor vi for første gang mødte »Mor«, som vi senere kaldte hende. Den ældre mand, Hans, var gårdejeren, »Mor« hans kone. Lauge, manden som fandt os, var sønnen, og pigen, Karen, var datteren. De var alle overdådig glade og lo og talte indbyrdes, mens vi bidrog til hurlumhejen med også at tale indbyrdes.

Klokken 21 blev radioen tændt, og vi hørte Big Ben. Et øjeblik stilhed og så: »Dette er BBC, London. Her er nyhederne«. Jeg kan ikke huske, hvem speakeren var, men hans stemme lød vidunderlig, og da han havde fortalt detaljerne om slutningen på krigen i Europa, var vi ovenud lykkelige.

(Ved Margrethe Hansen, »Grandal«, Bække).